

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu “Priekšlikums Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 2006/112/EK attiecībā uz konkrētu prasību ieviešanu maksājumu pakalpojumu sniedzējiem”

(COM(2018) 812 final – 2018/0412 (CNS))

un “Priekšlikums Padomes direktīvai, ar ko attiecībā uz noteikumiem par preču tālpārdošanu un konkrētām preču piegādēm iekšzēmē groza Padomes 2006. gada 28. novembra Direktīvu 2006/112/EK”

(COM(2018) 819 final – 2018/0415 (CNS))

(2019/C 240/08)

Ziņotājs: **Krister ANDERSSON**

Apspriešanās	Eiropas Savienības Padome, 20.12.2018.
Juridiskais pamats	Līguma par Eiropas Savienības darbību 113. pants
Atbildīgā specializētā nodaļa	Ekonomikas un monetārās savienības, ekonomiskās un sociālās kohēzijas specializētā nodaļa
Pieņemts specializētās nodaļas sanāksmē	12.4.2019.
Pieņemts plenārsesijā	15.5.2019.
Plenārsesija Nr.	543
Balsojuma rezultāts (par/pret/atturas)	209/1/3

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1. EESK atbalsta Komisijas mērķi ieviest papildu noteikumus, kas nodrošinātu proporcionalitāti un uzlabotu juridisko noteiktību tirgotājiem, kuri izmanto elektroniskās saskarnes, lai atvieglotu preču piegādi patērētājiem Eiropas Savienībā, jo īpaši, kad tie tiek uzskatīti par domāmajiem piegādātājiem.

1.2. EESK atbalsta Komisijas nodomu izveidot regulāru sadarbību ar maksājumu pakalpojumu sniedzējiem, pamatojoties uz skaidriem juridiskiem noteikumiem. Daudzsološie rezultāti, kas sagaidāmi pēc jauno pasākumu īstenošanas, nodrošinās vairāk līdzekļu gan valstu budžetiem, gan ES budžetam, kā arī vienkāršotus, vienlīdzīgus konkurences apstākļus uzņēmumiem, kuri ievēro nodokļu maksāšanas noteikumus.

1.3. EESK norāda, ka Komisijas izraudzītā regulatīvā pieeja atbilst subsidiaritātes principam, ņemot vērā, ka ar PVN saistīta krāpšana ir kopīga visām dalībvalstīm un ka Eiropas tiesību akti ir visefektīvākais līdzeklis, kā reāli palīdzēt dalībvalstīm iegūt informāciju, kas nepieciešama, lai kontrolētu PVN pārrobežu piegādes. Turpretim vairākas valsts līmenī īstenošanas likumdošanas iniciatīvas būtu nepiemērotas tam, lai efektīvi risinātu jautājumus, kas saistīti ar krāpšanu PVN jomā, un radītu pārāk sarežģītu regulatīvo scenāriju.

1.4. Tomēr vienlaikus EESK uzsver, ka – raugoties no patērētāju puses – saistībā ar priekšlikumu radīsies jauna ar PVN saistītu persondatu apmaiņa un apstrāde, ko patlaban reglamentē Vispārīgā datu aizsardzības regula (“VDAR”) (1). Šajā saistībā EESK īpaši uzsver, ka ir svarīgi ievērot visus VDAR noteikumus un ka datu izmantošanas vienīgais un stingri ierobežotais mērķis drīkst būt ar PVN saistītas krāpšanas apkarošana rentablā un sabiedrībai kopumā pieņemamā veidā.

1.5. Visbeidzot, EESK iesaka Komisijai veikt atbilstošus ieguldījumus fiziskajos aktīvos un IT jomā, lai nodrošinātu funkcionālu centrālā repozitorija sistēmu, ņemot vērā, ka projekta aplēstās izmaksas būtu viegli un ātri sedzamas ar paredzamajiem rezultātiem, proti, krāpšanas mazināšanas PVN jomā un mazāku PVN iztrūkumu.

2. Komisijas priekšlikums un vispārējais konteksts

2.1. Ar Komisijas priekšlikumu tiek ieviestas konkrētas prasības maksājumu pakalpojumu sniedzējiem, lai nodrošinātu efektīvu sadarbību starp šādiem pakalpojumu sniedzējiem un nodokļu iestādēm nolūkā uzlabot krāpšanas apkarošanas instrumentus PVN jomā. Priekšlikums saskan ar PVN e-komercijas direktīvu, ar kuru ir ieviestas jaunas PVN saistības tiešsaistes tirdzniecības vietām un jauni vienkāršošanas pasākumi, lai palīdzētu uzņēmumiem izpildīt PVN saistības, izmantojot vienas pieturas aģentūru (VPA).

(1) Vispārīgā datu aizsardzības regula: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=celex%3A32016R0679>.

2.2. Ar Komisijas priekšlikumu COM(2018) 819 final tiek ieviesti turpmāki noteikumi, kuriem vajadzētu uzlabot 2017. gada decembrī pieņemtās PVN e-komercijas paketes, kas stāsies spēkā 2021. gada 1. janvārī, darbību. Ar aplūkojamo priekšlikumu to tiek ieviesti papildu skaidrojumi par PVN režīmu piegādātājiem, kuri izmanto elektronisku saskarni, lai atvieglotu preču piegādi patērētājiem Eiropas Savienībā, ja tie tiek uzskatīti par domājamiem piegādātājiem saskaņā ar PVN direktīvas 14.a panta 2. punktu un tādējādi ir atbildīgi par PVN iekasēšanu un samaksu nodokļu iestādēm. Principā saskaņā ar PVN Direktīvas 2006/112/EK ⁽²⁾ 369.b pantu VPA var izmantot tikai, lai deklarētu un maksātu PVN par pārrobežu pakalpojumu sniegšanu un preču tālpārdošanu Kopienas iekšienē, nevis par iekšzemes preču piegādēm. Tomēr piegādātāji, kas pārdod preces, izmantojot elektronisku saskarni, var turēt preču krājumus dažādās dalībvalstīs, no kurām tie veic iekšzemes piegādes, un tas nozīmētu, ka tirgotājiem, kas izmanto šādas elektroniskas saskarnes un kas kļūst par šo piegāžu domājamiem piegādātājiem, būtu jāreģistrējas visās ES dalībvalstīs, kur sākotnējie piegādātāji tur krājumus un veic iekšzemes piegādes. Tādēļ tiek ierosināts atļaut tiem izmantot VPA iekšzemes piegādēm, kurām tie tiek uzskatīti par domājamiem piegādātājiem saskaņā ar PVN direktīvas 14.a panta 2. punktu. Tādējādi tiek saglabāta VPA vienkāršošanas attiecībā uz elektroniskajām saskarnēm, novēršot apgrūtināšas papildu procedūras uzņēmumiem. Komisijas priekšlikumā COM(2018) 819 final ir paredzēti īpaši noteikumi, kas vajadzīgi, lai atbalstītu VPA pieņemšanu, veicot dažus mērķtiecīgus grozījumus pašreizējā tiesiskajā regulējumā.

2.3. E-komercijas nozarē pēdējo gadu laikā ir vērojama iesaistīta izaugsme, un patērētāji, izmantojot savus datorus vai viedtālrunus, tagad var viegli izvēlēties starp tūkstošiem piegādātāju, ražojumu un zīmolu. Tomēr šo iespēju izmanto arī negodīgi uzņēmumi, lai nepildītu savas PVN saistības.

2.4. Konkrētāk, ir trīs galvenie pārrobežu krāpšanas gadījumi saistībā ar PVN e-komercijas jomā: **i)** preču piegāde un pakalpojumu sniegšana ES iekšienē, **ii)** tādu uzņēmumu, kuri veic uzņēmējdarbību trešā valstī vai trešā teritorijā, preču imports, kas paredzēts patērētājiem dalībvalstīs, un **iii)** pakalpojumi, ko patērētājiem dalībvalstīs sniedz uzņēmumi, kuri veic uzņēmējdarbību trešā valstī.

2.5. Tiek lēsts, ka dalībvalstīs kopējie PVN zaudējumi, kas attiecināmi uz pārrobežu preču piegādēm, ir 5 miljardi EUR gadā, taču nesen šī aplēse ir palielinājusies un tagad sasniedz vēl ievērojamāku summu, proti, no 7 līdz 10 miljardiem EUR. Tāpēc ir vajadzīga spēcīga atbilde no valsts iestāžu puses, un, kad vien tas ir nepieciešams un samērīgs, būtu jānodrošina privāto ieinteresēto personu sadarbība.

2.6. Komisijas priekšlikuma COM(2018) 812 final mērķis ir samazināt krāpšanu PVN jomā, stiprinot sadarbību starp nodokļu iestādēm un maksājumu pakalpojumu sniedzējiem, jo vairāk nekā 90 % tiešsaistes pirkumu Eiropas Savienībā pašlaik tiek veikti ar starpnieku līdzdalību. Šajā sakarā vairāku dalībvalstu pieredze liecina, ka pietiekama sadarbība starp nodokļu iestādēm un maksājumu pakalpojumu sniedzējiem var dot taustāmus un ātrus rezultātus cīņā pret krāpšanu saistībā ar PVN e-komercijas jomā.

2.7. Priekšlikums ļaus nodokļu iestādēm savākt maksājumu pakalpojumu sniedzēju iesniegto informāciju un apmainīties ar to, izmantojot centrālā repozitorija sistēmu, kas Komisijai jāizstrādā sadarbībā ar valstu nodokļu iestādēm, lai nodrošinātu vienotu pieeju datu vākšanai un analīzei.

2.8. Praktiski tas nozīmē, ka saskaņā ar PVN Direktīvas 2006/112/EK 243.b pantu maksājumu pakalpojumu sniedzējiem tiek ieviests jauns uzskaites pienākums. Vienīgie šajā ziņā nozīmīgie maksājumu pakalpojumi ir tie, kuru rezultātā tiek veikti līdzekļu pārrobežu pārskaitījumi maksājumu saņēmējiem vai personām, kas darbojas maksājumu saņēmēju vārdā, un tikai tad, ja maksātājs atrodas kādā no dalībvalstīm. Citiem vārdiem, saskaņā ar šo priekšlikumu "pārrobežu" jēdziens attiecas uz darījumiem, kuros patērētājs atrodas dalībvalstī un piegādātājs ir citā dalībvalstī vai trešā valstī. Iekšzemes maksājumi šajā Komisijas priekšlikumā nav iekļauti.

2.9. Lai izslēgtu pārrobežu fondu pārvedumus, ko veic privātu iemeslu dēļ, un koncentrētos tikai uz maksājumiem, kas saistīti ar saimniecisko darbību, maksājumu pakalpojumu sniedzējiem par minēto maksājuma saņēmēju jāveic uzskaites, kas ir pieejama nodokļu iestādēm, tikai tad, ja maksājumu saņēmēja saņemto maksājumu kopskaits kalendārā ceturksnī pārsniedz robežvērtību 25. Šāda robežvērtība noteikta, ņemot vērā tiešsaistes pirkumu rīkojumu vidējo vērtību – 95 EUR, kas kopā ar minimālo skaitu, proti, 100 maksājumu darījumiem gadā, veido gandrīz 10000 EUR ikgadējā pārdošanas apjomu.

2.10. Uzskaitē, ko veic maksājumu pakalpojumu sniedzēji, ietver informāciju maksājumu pakalpojumu sniedzēja identificēšanai, informāciju maksājuma saņēmēja identificēšanai un informāciju par maksājumiem, ko saņem maksājumu saņēmējs. Informācija maksātāju identificēšanai nav ietverta maksājumu pakalpojumu sniedzēju uzskaites veikšanas pienākumā, jo tā nav nepieciešama krāpšanas atklāšanai. Maksājumu pakalpojumu sniedzēju uzskaites veikšanas periods būs 2 gadi.

(2) PVN direktīva 2006/112/EK: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=celex:32006L0112>.

3. Vispārīgas un īpašas piezīmes

3.1. EESK atbalsta Komisijas priekšlikumā COM(2018) 819 final izvirzīto mērķi ieviest papildu noteikumus, kas nodrošinātu proporcionalitāti un uzlabotu juridisko noteiktību tirgotājiem, kuri izmanto elektroniskās saskarnes, lai atvieglotu preču piegādi patērētājiem Eiropas Savienībā, jo īpaši, kad tie tiek uzskatīti par domājamajiem piegādātājiem.

3.2. EESK atbalsta Komisijas mērķi izveidot regulāru sadarbību ar maksājumu pakalpojumu sniedzējiem, pamatojoties uz skaidriem un pārredzamiem juridiskiem noteikumiem. Daudzsološie rezultāti, kas sagaidāmi pēc jauno pasākumu īstenošanas, attaisno Komisijas centienus likumdošanas jomā un nodrošinās vairāk līdzekļu gan valstu budžetiem, gan ES budžetam, kā arī vienkāršotus, vienlīdzīgus konkurences apstākļus uzņēmumiem, kuri ievēro nodokļu maksāšanas noteikumus.

3.3. Komisijas priekšlikums tapis pēc plašām konsultācijām ar vairākām ieinteresētajām personām un it īpaši ar maksājumu pakalpojumu sniedzējiem, cita veida uzņēmējiem un dalībvalsts nodokļu iestādēm. EESK atzinīgi vērtē to, ka Komisija ir apkopojusi plašu klāstu ar publiskā un privātā sektora dalībnieku viedokļiem un atsauksmēm, kas noteikti ir palīdzējis izstrādāt pamatotu un samērīgu tiesību akta priekšlikumu.

3.4. EESK norāda, ka priekšlikumā ierosinātā regulatīvā pieeja atbilst Līgumos noteiktajam subsidiaritātes principam, ņemot vērā, ka ar PVN saistīta krāpšana ir kopīga visām dalībvalstīm un ka Eiropas tiesību akti ir visefektīvākais līdzeklis, kā reāli palīdzēt dalībvalstīm iegūt informāciju, kas nepieciešama, lai kontrolētu PVN pārrobežu piegādes. Turpretim vairākas valsts līmenī īstenotas likumdošanas iniciatīvas būtu nepiemērotas tam, lai efektīvi risinātu jautājumus, kas saistīti ar krāpšanu PVN jomā, un radītu pārāk sarežģītu regulatīvo scenāriju.

3.5. Komisijas priekšlikumā noteikts, ka maksājumu pakalpojumu sniedzējiem jāveic to rīcībā esošo datu uzskaitē, lai veiktu maksājumu darījumus, saskaņā ar proporcionalitātes principu, kas noteikts Līgumos un tālāk pilnveidots ar Eiropas Savienības Tiesas judikatūru. Turklāt ES mērogā saskaņots pienākums uzskaitīt un nosūtīt datus nodokļu iestādēm ierobežos maksājumu pakalpojumu sniedzēju administratīvo slogu, pretstatā slogam, ko šiem maksājumu pakalpojumu sniedzējiem uzliek pienākums ievērot atšķirīgas dalībvalstu pieejas.

3.6. Šajā ziņā, kā to apliecina ietekmes novērtējuma analīze, ziņošanas pienākumu saskaņošana vienotā informācijas nosūtīšanas formātā samazinās atbilstības nodrošināšanas izmaksas maksājumu pakalpojumu sniedzējiem, kuri varēs sadarboties PVN krāpšanas apkarošanā, turklāt ietekme uz to ikdienas darbību būs saprātīga un līdzsvarota.

3.7. Robežvērtība attiecībā uz maksājumu skaitu, proti, 25 maksājumi ceturksnī, kas atbilst aptuveni 10000 EUR gadā, pamatojoties uz e-komercijas vidējo darījumu vērtību ES, proti, 95 EUR, šķiet pamatota un samērīga, ņemot vērā arī to, ka parastī summa 10000 EUR apmērā jau rada PVN saistības dalībvalstīs. Turklāt šāda summa atbilst arī 10000 EUR robežvērtībai attiecībā uz piegādēm ES iekšienē, kuru ievieša ar PVN e-komercijas direktīvu. Tādējādi minimālā summa EUR 10000 apmērā šķiet piemērota, lai panāktu līdzsvaru starp pilnīgi privātu darījumu aizsardzību – kuriem nav nekāda sakara ar krāpšanu PVN jomā – un mērķi izveidot dzīvotspējīgu uzraudzības sistēmu, lai samazinātu krāpšanu. Tomēr Eiropas Komisijai būtu jāuzrauga norises, lai nodrošinātu, ka robežvērtības ir atbilstošas laika gaitā, un vajadzības gadījumā jāierosina izmaiņas.

3.8. EESK uzsver, ka attiecībā uz patērētājiem priekšlikums nozīmēs jaunas apmaiņas ar informāciju un ar PVN saistītas personas informācijas apstrādi, ko reglamentē Vispārīgā datu aizsardzības regula (VDAR), kas nesen tika apstiprināta un ieviesta visā Eiropā, radot būtiskas atbilstības nodrošināšanas izmaksas ES uzņēmumiem.

3.9. VDAR sniedz plašu personas datu definīciju, kas ietver jebkādu informāciju par identificētu vai identificējamu fizisku personu, kuru var identificēt tieši vai netieši. Tādējādi uz informāciju par maksājumiem attiecas Komisijas priekšlikuma darbības joma un personas datu aizsardzības principi, kas noteikti Pamattiesību hartā.

3.10. Kā norāda Komisija, "saskaņā ar šo iniciatīvu tiks apstrādāta tikai informācija par maksājumiem, kas ir vajadzīga, lai apkarotu ar PVN saistītu krāpšanu e-komercijā (.). Informācija, kas tiktu apstrādāta, attiecas tikai uz līdzekļu saņēmējiem (maksājumu saņēmēji) un uz pašu maksājumu darījumu (summa, valūta, datums), savukārt informācija par patērētājiem, kas maksā par precēm vai pakalpojumiem (maksātāji), nav daļa no informācijas apmaiņas. Tāpēc šo informāciju neizmantos citiem mērķiem, piemēram, patērētāju iepirkšanās paradumu uzraudzībai (.). Arī iekšzemes maksājumi tiktu izslēgti no šīs iniciatīvas darbības jomas. Visbeidzot, informācija par maksājumiem būtu pieejama tikai *Eurofisc* dalībvalstu koordinācijas ierēdņiem un tikai tik ilgi, cik tas ir nepieciešams, lai cīnītos pret krāpšanu, kas saistīta ar PVN, e-komercijā."

3.11. EESK īpaši uzsver, ka ir svarīgi ievērot visus VDAR noteikumus un ka datu izmantošanas vienīgais un stingri ierobežotais mērķis drīkst būt ar PVN saistītas krāpšanas apkarošana rentablā un sabiedrībai kopumā pieņemamā veidā. Šajā sakarā EESK aicina Komisiju, apkopojot atsauksmes no dalībvalstīm (šo darbu paredzēts pabeigt līdz 2024. gada beigām), rūpīgi pārbaudīt, vai ir ievēroti visi VDAR noteikumi un vai var konstatēt un novērst šādu noteikumu pārkāpumu gadījumus dalībvalstīs.

3.12. Visbeidzot, EESK iesaka Komisijai pielāgot ieguldījumus fiziskajos aktīvos un IT jomā, lai nodrošinātu funkcionālu centrālā repozitorija sistēmu, atzīmējot, ka projekta aplētās izmaksas – 11,8 miljonus EUR tā izveidei un 4,5 miljonus EUR tā ikgadējai darbībai – varētu viegli un ātri segt ar sagaidāmajiem PVN krāpšanas un PVN iztrūkuma mazināšanas rezultātiem, jo kopējie PVN zaudējumi, kas saistīti ar pārrobežu preču piegādēm, pārsniedz 5 miljardus EUR, un tiešsaistes pārdošanas kopējā vērtība 2017. gadā bija aptuveni 600 miljardi EUR.

Briselē, 2019. gada 15. maijā

*Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Luca JAHIER*